

oblikovali naše postojanje, a shodno tome i društvo. Jedan od načina jest i prelazak s interdisciplinarnosti na transdisciplinarnost, odnosno svaka disciplina koja se bavi pitanjima okoliša (klimatologija, sociologija, agronomija i sl.) nikad neće moći sama osmisliti globalnu strategiju te se zato predlaže zajedničko djelovanje različitih znanstvenih disciplina. Također se zagovara participativno akcijsko istraživanje koje obuhvaća osposobljavanje korisnika znanja, integraciju formalnih i neformalnih znanja u planove istraživanja, kao i uklanjanje prepreka između industrijskog, društvenog i akademskog sektora.

U trećem dijelu, *Kolapsozofiji*, autori pojašnjavaju važnost veza koja se očituje u suživotu s drugim ljudima i ostalim živim bićima, u suživotu s dubokim vremenom koje obuhvaća prapovijesna razdoblja života na Zemlji te s onim što nas nadilazi, svetim.

Autori zaključak započinju citiranjem Dominique Borg: „I nećemo iz uništenog baznog logora, krenuti puni patetičnog oduševljenja u potragu za zamjenskim planetom!“ (str. 188) jer drugi planet za naseljavanje (za sad) ne postoji. Stoga autori predlažu ideju promjene rakursa Joanne Macy kroz tri dimenzije. Prva dimenzija promjene odnosi se na akcije i borbe vezane za usporavanje štete koja se čini Zemlji, druga dimenzija odnosi se na analizu i razumijevanje aktualne situacije, a treća na korjenitu promjenu svijesti.

Zaključno, knjiga se ističe jedinstvenim stilom pisanja, kojim autori na temelju različitih iskustava i spoznaja ističu važnost međusobnog povezivanja, kako bismo zajedničkim snagama lakše podnijeli predstojeće promjene koje će se dogoditi ponajprije našim zanemarivanjem okoliša i

prekomjernom eksploatacijom Zemljinih resursa. Istraživanje i učenje o ekologiji i ekološkim katastrofama nije rezervirano samo za akademike i znanstveni krug, već za cijelu populaciju. Ekološka su pitanja od globalne važnosti i tiču se svih nas te je upravo posebnost ove knjige u promicanju ideje transdisciplinarnosti i participativnog akcijskog istraživanja. Iščitavanjem knjige, otvaraju se pitanja o sadašnjim odnosima u društvu, kakvi će odnosi među ljudima biti u budućnosti – hoćemo li uspjeti na vrijeme napraviti taj *iskorak*, shvatiti ozbiljnost predstojećeg kolapsa i reagirati na vrijeme, hoće li drugačiji kraj svijeta biti samo mogućnost ili će postati stvarnost?

Viktorija Hadari

Gorana Bandalović, Ivan Bošković,
Ivanka Buzov (ur.)
ZBORNİK ŠIME PILIĆA
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu,
Split, 2021., 629 str.

Zbornik Šime Pilića, koji su u čast svoga kolege, umirovljenog profesora Šime Pilića, priredili njegovi kolege i prijatelji s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, ali i drugi koji cijene njega i njegov rad, donosi trideset i dva autorska priloga, podijeljenih u četiri cjeline. Na kraju *Zbornika* doneseni su i posebni dopunjujući *Prilozi* koji se odnose na one slikovne, s njihovim popisom te kratke *Informacije o autorima svih priloga u Zborniku*. Na samom početku je *Predgovor* koji su potpisali priređivači, a isti je preveden na engleski jezik.

Iz *Predgovora* doznajemo neke podatke o imponantnom djelu koje je profesor Pilić ostavio tijekom svoje znanstvene i stručne karijere, a koji je bio prepoznat od sveučilišne i šire društvene zajednice te je za svoj rad primio i određena priznanja. Dr. sc. Šime Pilić (rođen 1948. godine, Brištani, Drniš), sociolog, ekonomist, politolog, dobitnik je *Nagrade za znanost Grada Splita* 1984., *Priznanja za doprinos međunarodnom znanstvenom skupu „Society and Technology“* povodom 15-te godišnjice toga skupa (2008.) i prestižne *Nagrade za znanost „Kruno Prijatelj“*, koju dodjeljuje „Slobodna Dalmacija“ (2006.). Godine 2014. dodijeljena mu je *Plaketa* za izuzetan doprinos razvoju Sveučilišta u Splitu, a 2015. dobitnik je *Nagrade za znanost za životno djelo „Frane Bulić“*. Povodom desete godišnjice Filozofskog fakulteta, 2015. godine, dobiva *Priznanje* zaslužnom za osnivanje Filozofskog fakulteta u Splitu. Prilikom umirovljenja, 1. listopada 2016. godine, u statusu redovitog profesora sociologije, uručena mu je *Zahvalnica* za dugogodišnji predani i uspješni rad na fakultetu i za doprinos razvoju ovog fakulteta.

Dr. sc. Šime Pilić školovao se u rodnim Brištanima, susjednim Drinovcima, Drnišu, Šibeniku, Zadru, Splitu, Osijeku i Zagrebu. Diplomirao je i na Pedagoškoj akademiji i na Filozofskom fakultetu u Zadru. Paralelno sa studijem na Filozofskom fakultetu u Zadru studirao je i na Ekonomskom fakultetu. Magistrirao je iz pravnih znanosti na Sveučilištu u Osijeku, te doktorirao iz polja sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Obnašao je različite političke i društvene funkcije na razini Dalmacije i Hrvatske. Od akademske godine 1983./84. predaje

na nastavničkim učilištima Sveučilišta u Splitu. Jedan je od trojice utemeljitelja Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, gdje je također predavao od samog njegova osnivanja. Bio je predsjednik Savjeta časopisa *Mogućnosti*, član uredništva časopisa „Pogledi“ te deset godina glavni urednik časopisa *Školski vjesnik*, kojeg je uveo u međunarodne baze. Projekt *TITIUS: Porječje Krke – baština i sociokulturni razvoj* pokrenuo je 2008. godine i bio glavni urednik znanstvenog časopisa *Godišnjak Titius*, s deset objavljenih svezaka.

U prilogu *Bibliografija Šime Pilića* (str. 3-44) dr. sc. Ivanka Kuić donosi popis svih objavljenih i neobjavljenih radova dr. Pilića, popis znanstvenih i stručnih skupova, kao i znanstveno-istraživačkih projekata na kojima je sudjelovao ili ih vodio te popis doktorskih, magistarskih, diplomskih i završnih radova koje je mentorirao. Iz priloga doznajemo da je dr. Pilić autor šest knjiga, a pet je priredio za izdavanje. Od početka bavljenja pisanjem, dakle od 1977. pa do 2020. godine (kada je sastavljena ova bibliografija), dr. Pilić je objavio 140 znanstvenih i stručnih radova. Uz to je u različitim časopisima objavio dvadesetak kraćih priloga i prikaza knjiga te stotinjak članaka i razgovora u novinama i drugim medijima. Za svoj dugogodišnji rad dr. Pilić je, kako je već navedeno, primio različita priznanja, a autorica njegove bibliografije sve ih pojedinačno nabraja (ukupno ih je trinaest). U Zborniku je također i prilog studentice Mateje Jonjić koja je, u ime studenata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, napisala *Jedno veliko hvala* profesoru Piliću za njegov dugogodišnji nastavnički rad (str. 45-46).

Drugi dio Zbornika pod naslovom *Pokrčje, baština i razvoj*, otvara se prilogom Ivana

Bačića, *Miljevci – Agroturističko dalmatinsko selo* (str. 70). Riječ je o predstavljanju gospodarsko-demografskog projekta obiteljskog poduzetništva (*MATDS – Gdje obiteljska stabla cvatu*). Projekt ima dva cilja: stvoriti novu agroturističku destinaciju Miljevci, a drugi je pomoći demografskoj obnovi Miljevaca. Projekt obuhvaća sedam miljevačkih sela, površine 55 kvadratnih kilometara. U drugom prilogu, Živko Bjelanović progovara o prezimenu Pilić (str. 71-72). Iz članka doznajemo da je prvi vjerojatni spomen tog prezimena iz 1694. godine, kada je zabilježeno i u matičnim knjigama. Autor potom navodi brojčane vrijednosti nositelja prezimena Pilić na Miljevačkom platou. Kad je riječ o porijeklu samog prezimena, autor je mišljenja da je nastalo kao hipokoristik Pile, odnosno bio bi dvosložnica od imena Pilip s dodatkom sufiksa *ić*.

Ivan Bošković, u prilogu *O Kosorovim zapisima iz ratnoga Dubrovnika* (str. 73-83), podsjeća na književno-pjesnički opus Josipa Kosora, s posebnim osvrtom na autobiografske zapise iz ratnog Dubrovnika. Riječ je o zapisima koje je Kosor pisao tijekom Drugog svjetskog rata, kada je Dubrovnik više puta bio bombardiran od savezničke vojske. U prilogu *Jezični savjeti Karla Kosora u zrcalu suvremene hrvatske jezične norme* (str. 85-94) Anđela Milinović Hrga raščlanjuje jezične savjete fra Karla Kosora, koji su objavljeni 1979. godine pod naslovom „Bilješke o jeziku suvremenih pisaca“. Budući da ih je ondašnji Republički komitet za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu Socijalističke Republike Hrvatske ocijenio znanstveno nevrijednima, autorica provjerava koliko su ti savjeti aktualni i valjani danas, više od četrdeset godina od njihova objavljivanja,

odnosno je li takva negativna ocjena bila utemeljena i opravdana. Zaključuje da su Kosorovi jezični savjeti valjano metodološki postavljeni, da su primjeri kao poticaj za savjete uzeti iz različitih funkcionalnih stilova tada suvremene i žive jezične prakse te da su pitanja koja se obrađuju glavninom relevantna i danas, a predložena rješenja valjana i u suvremenom hrvatskom standardnom jeziku.

U prilogu „*Ludi Mile*“ Ivana Meštrovića – *povratak ishodištu* (str. 95-110) Ivana Odža donosi osvrt na književno stvaralaštvo Ivana Meštrovića s osobitom pozornošću na zbirku pripovijedaka „Ludi Mile“. Autorica smatra kako je u svim Meštrovićevim književnim djelima moguće prepoznati autobiografske elemente. U zbirci pripovijedaka „Ludi Mile“ do izražaja dolazi pišćev odnos prema zavičaju koji je nedvosmisleno utjecao na Meštrovićevo stvaralaštvo. Stoga autorica smatra kako se spomenuta zbirka može smatrati zbirom Meštrovićeva ukupnoga životnog iskustva, a time kao prostor sjedinjenja ishodišne i krajnje točke autorova života. Prilogom *Na visoravni između dvaju kanjona* (str. 111-127) Josip Pilić želi svome rođaku, susjedu i kolegi u zajedničkom školovanju podariti tekst čija je nakana podsjećanje na zajedničko djetinjstvo i mladost u zavičaju. Autor potom kroz petnaestak slika, zgoda, sjećanja, anegdota vodi dr. Šimu Pilića i čitatelje na Miljevački plato, u Drniš, u osnovnu školu, na Krku, na izlet u Italiju i radne akcije itd. Sličnog sadržaja je i prilog *Sjećanja na zajedničko djetinjstvo i školovanje te kasnije susrete sa Šimom Pilićem* (str. 129-149) u kojem se Ivan Bačić prisjeća njihova zajedničkog djetinjstva i školovanja u Brišatnima, potom u Drinovcima, te srednje škole

u Drnišu. Donosi neke zajedničke doživljaje, koji mu očito puno znače, poput putovanja u školu i povratka iz škole, odlazaka na zajedničke izlete, igranje nogometa, odlaska na studij te prigodnih susreta u daljnjem životu, jer ih je život odveo na različite strane.

U prilogu *Manastir Krka: arheološki lokalitet, postanak i prostorno-historijski razvoj današnjeg arhitektonskog kompleksa* (str. 151-184) Marko Sinobad ponajprije upozorava na nerasvijetljenu povijest nastanka samoga samostana. Na temelju analize građevinskih slogova, formata i obrade kamena autor smatra kako je moguće izdvojiti tri osnovne građevinske faze manastirske crkve. Prva je faza kasnosrednjovjekovna, a čine je donji dijelovi zidova priprate. Ostatak crkve uključuje bačvasti svod priprate, a brod crkve s kupolom i oltar izgrađeni su u drugoj polovici 16. stoljeća. Važan element za dataciju obiju građevinskih faza čine kameni okvir gotičkog prozora u zidu priprate i ulomak profiliranog gotičkog okvira s ostacima rozete otkriven u zidu tambura 2018. godine. Posljednju važnu građevinsku fazu crkve predstavlja rekonstrukcija oltarnog dijela koja je izvedena osamdesetih godina 18. stoljeća. Manastirske zgrade, za razliku od crkve, razvijale su se postupnije, a današnje su arhitektonsko oblikovanje stekle kroz znatno veći broj građevinskih faza. Zaključno, na temelju analize povijesnih izvora, katastara, arhitektonskih nacрта i građevinskih slogova vanjskih pročelja autor zaključuje da je današnja tlocrtna forma zgrada koje zatvaraju središnje dvorište nastala u osam dogradnji, a identificirano je najmanje sedam nadogradnji kojima su zgrade stekle današnje visinske gabarite. Izgradnja

današnjih manastirskih zgrada započela je u drugoj polovici 16. stoljeća, a posljednji veći građevinski radovi izvedeni su kasnih osamdesetih godina prošlog stoljeća. Prilog je opremljen skicama te s nekoliko fotografija s primjerima graditeljstva i samostanskih zidnih natpisa.

U prilogu *Znanstvenik i pjesnik* (str. 185-188) Slobodan Grubač, u obliku esejističkih memoara, iznosi osobne uspomene na Šimu Pilića te Drniški književni krug, ističući doprinose pripadnika tog kruga koji su se u svojim pjesmama spomenuli Šime Pilića.

Treći dio *Zbornika, Kroatistika: usmena književnost*, otvara se prilogom Ivana Mimice, *Brzi i plemeniti konji u usmenoj epskoj poeziji Zagore dalmatinske* (str. 191-208) u kojem autor istražuje pjesnička epska ostvarenja guslara Bože Domnjaka iz Potravlja kraj Sinja te pjevače stihova fra Silvestra Kutleše (Ante Lončar, Mate Škoro, Ivan Marić...). Pjesme i razna pričanja guslara Domnjaka sustavno je prikupljao (zapisivao) fra Stjepan Grčić. U njihovim pjesmama viloviti i dobri konji imaju istaknuto mjesto. To su živi i plastični prikazi brzih i lijepih konja, slike njihova izgleda, bogate opreme konja, žive slike konja na putovanju, na megdanima i u mnogobrojnim ratnim i svakodnevnim situacijama. Autor drži kako se radi o svježim i snažnim slikama koje se, kako zaključuje, mogu uvrstiti među najljepše u hrvatskoj usmenoj epskoj poeziji.

U prilogu *Gospa Sinjska u djelima fra Ivana Markovića i suvremenom pripovijedanju* (str. 209-226) Marko Dragić istražuje djelo fra Ivana Markovića „Gospa Sinjska“, objavljeno 1899. godine, a u kojem se piše o stradanjima samostana, i crkve fratara na Šćitu u Rami. Turci su samostan i crkvu spalili, a

fratre ubijali u četiri navrata. Pravoslavci iz Vukovskoga kod Kupresa crkvu su zapalili 1682. godine. U tim stradanjima Gospina slika čudesno je ostajala neoštećena. Nakon turske odmazde zbog poraza pod Bečom 1683. godine, Ramljaci su 1687. godine bili prisiljeni napustiti stoljetna ognjišta, a sa sobom su ponijeli sliku čudotvorne Gospe u Cetinsku krajinu. Po milosti Gospe Sinjske Sinj je 1715. godine čudesno obranjen od najezde 60.000 turskih vojnika, a Marković je u svojem djelu poimence naveo 360 čudesa koja su se dogodila zagovorom Gospe Sinjske.

Joško Božanić, u prilogu *Bracera u potrazi za nestalim jadranskim jedrenjacima* (str. 227-264), predstavlja transportni jedrenjak, *braceru* iz perspektive pomoraca koji su na njemu plovili, a koji je bio u upotrebi sve do kraja 90-ih godina prošlog stoljeća.

Četvrti dio *Zbornika, Sociologija, pedagogija*, donosi deset priloga. U prvom, *Razumijevanje koncepta održivog razvoja kod studenata* (str. 267-279), Ivanka Buzov i Gorana Bandalović, iznose rezultate istraživanja provedenog na uzorku studenata Veleučilišta u Šibeniku te Veleučilišta „Marko Marulić“ u Kninu. Glavni rezultati otkrivaju studentsko skromno razumijevanje, odnosno neodlučnost povezanu s prihvatanjem ključnih teza o biti i važnosti tog koncepta te slabosti u provedbi obrazovanja za održivi razvoj u formalnom obrazovanju. U prilogu *Millsovo razumijevanje socioloških metoda, njihova kritika i primjena u dosadašnjim istraživanjima srednje klase i elita moći* (str. 281-303), Petre Georgievski istražuje Millsovo definiranje pojmova „metoda, metodologija, epistemologija i sociološka imaginacija“ te Millsov pristup istraživanju i metodološke postupke prikupljanja i analize podataka. Millsovo

razumijevanje sociološke metodologije, zaključuje autor, implicitno sadrži tri njezine osnovne dimenzije i funkcije:

- a) logičko-epistemološku kritiku metoda korištenih u društvenim istraživanjima i teorijskim uvidima;
- b) normativno stvaranje pravila i uputa za provođenje uspješnog istraživanja i
- c) heurističku dimenziju – ukazivanje na nedovoljno istražene važne društvene probleme i neodgovorena pitanja na koja treba usmjeriti sociologiju i druge društvene znanosti.

U prilogu *Sociologija i legitimizacija prostornog planiranja* (str. 305-318) Drago Kos obrađuje krizu legitimnosti kao ključni problem postmodernog, odnosno „posttranzicijskog prostornog planiranja“, koji proizlazi iz opće krize legitimnosti birokratske (državne) društvene regulacije. Autor zaključuje kako je vrijeme tranzicije vrijeme nestabilnosti te je stoga planiranje i uređenje prostora iznimno ranjiva djelatnost, jer regulacija tržišta susreće ograničenja, što ima negativan utjecaj na kvalitetu života, okoliš, kao i na gospodarske razvojne mogućnosti.

U prilogu *Kapitalizam i budućnost* (str. 319-352) Slavo Kukić predstavlja različite sociološke teorije društvenog uređenja i uloge kapitala u razvoju društva. Kriza neoliberalnog kapitalizma i javni nastupi predstavnika krupnog kapitala koji prividno zagovaraju potrebu zaokreta nisu drugo, zaključuje autor, nego *spinovi*, odnosno bacanje prašine u oči javnosti, a stvarno se i dalje želi bogaćenje pod svaku cijenu.

U prilogu *Kako prihvatiti drugog, religijski i nacionalno drugačijeg?* (str. 353-370), Ivan Markešić donosi rezultate nekoliko socioloških istraživanja (1987., 2009.,

2012., 2013. i 2018.), o suodnosu i suživotu različitih naroda i religija u Bosni i Hercegovini te zaključuje kako su obični građani BiH, unatoč svim negativnim osobnim iskustvima, spremni na međunarodno pomirenje i suradnju.

U prilogu *Učitelj i reforma obrazovanja* (str. 371-380) Ivan Maršić najprije identificira značajke nastavničke profesije, potom istražuje koje se najvažnije uloge ističu kako bi kurikularna reforma bila učinkovita. Kad je riječ o reformi obrazovanja, autor zaključuje kako su mnogi od reformskih zahtjeva nedorečeni te u praksi teško ostvarivi.

U prilogu *Tržišne reforme u obrazovanju: obećanja i rezultati* (str. 381-391) Željko Pavić prezentira najvažnija obilježja tržišnih obrazovnih reformi, odnosno pretpostavki na kojima se zasnivaju, kao i kritike i protuargumente koji osporavaju njihovu učinkovitost i smislenost, odnosno upućuju na njihovu potencijalnu štetnost. Na kraju autor zaključuje da tržišne reforme predstavljaju otvorenu mogućnost u budućnosti, no da isto tako predstavljaju ogledni primjer manjkavosti tržišta, zbog čega bi ih u budućnosti valjalo primjenjivati isključivo onda kada je moguće izbjeći strukturne nedostatke koji onemogućuju djelovanje tržišta i iskrivljavaju legitimne tržišne politike.

Antun Šundalić, u prilogu: *Što se dogodilo s obrazovanjem?* (str. 393-404) ističe stoljetnu važnost tzv. „sokratske pedagogije“ te problematizira usmjerenost obrazovnih reformi prema ekonomskim kriterijima. Autor također analizira ciljeve „Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije“ (2014.) kojima se usmjerava reforma obrazovanja u Hrvatskoj.

U prilogu Vladimira Vujčića *Agilni geni i ispravni odgoj: „Nature via Nur-*

ture“ (str. 405-424) autor donosi pregled i objašnjenje odnosa ljudske naravi (urođenog) i sredine (kultura, odgoj i iskustvo). Uz prikaz više različitih teorija, posebno ističe Gouldovu kritičku analizu pogrešnih interpretacija različitih načina primjene faktorske analize u tumačenju ljudske inteligencije te zaključuje kako je urođeno ispravnije tumačiti kao genetski organizirani prvi nacrt za mogućnost napredovanja iskustvom i odgojem.

Marija Lončar, Zorana Šuljug Vučica i Larisa Hrzić donose *Analizu sadržaja znanstvenog godišnjaka „Titius“* (str. 425-430) koji je, kako je već navedeno, pokrenut u sklopu projekta: *TITIUS: Porječje Krke: baština i sociokulturni razvoj.*

Peti dio *Zbornika, Ekonomija, politologija, povijest, pravo*, donosi osam priloga. U prilogu *Vrijednosti i vrjednote. Prilog razgraničavanju pojmova* (str. 433-444) Đuro Š. Medić dokazuje da postoje bitne razlike između pojma vrijednosti roba i usluga u ekonomiji (kao što su vlasništvo zemljišta, kuće, automobila ili prijevoz putnika) i pojma vrjednota, koje se pojavljuju na individualnoj, ili na kolektivnoj razini (kao što su zdravlje, sloboda, pravednost, jednakost, demokracija, samoupravljanje) te koje opisuju i istražuju filozofi, sociolozi, politolozi i teolozi. Vrijednosti su, smatra autor, dio materijalnog, a vrjednote duhovnog dijela stvarnosti. Vrijednosti imaju cijenu, prodaju se i kupuju, a vrjednote nemaju cijenu, ne prodaju se i ne kupuju. U prilogu *Odnosi među južnoslavenskim narodima u djelu Vladimira Bakarića* (str. 445-458) Ratko Bubalo podsjeća na poglede Vladimira Bakarića na odnose među južnoslavenskim narodima te ih kritički valorizira. Autor smatra da za Bakarića jugoslavenstvo nije bilo nekakva apstraktna

vrijednost, kao politički samodovoljan cilj, već stvarnost koja je idejno i politički izražavala one objektivne povijesne procese na Balkanu obilježene teškim višestoljetnim bitkama malih balkanskih naroda za nacionalnim samooslobođenjem i opstojnošću od imperijalnih i asimilatornih pritisaka susjednih moćnijih i velikih država.

U prilogu *Galovac u prošlosti* (str. 459-477) Marinko Burčul predstavlja prostor današnjeg Galovca (nedaleko od Zadra) u prošlosti. Autor najprije objašnjava ime sela Galovac i njegov nastanak, a potom istražuje srednjovjekovno razdoblje, navodeći da je feudalna obitelj Šubić podrijetlom iz Galovca.

U prilogu *Mediji i društveno odgovorno poslovanje* (str. 479-496), Miroslav Ivić pojašnjava koncept društveno odgovornog poslovanja kao novi izazov u suvremenom društvu, potenciran procesima globalizacije i općim dinamičnim okruženjem u kojima djeluju današnje tvrtke. Autor smatra da u globalnom okruženju poduzeća moraju biti odgovorna ne samo prema vlasnicima u smislu dobrih financijskih rezultata, već i prema svim ostalim sudionicima u smislu širih ekonomskih, ekoloških i društvenih utjecaja koje poduzeće proizvodi, što daje posebnu „specifičnu težinu“ konceptu društveno odgovornog poslovanja.

Petar Krolo, u prilogu *Povijesni prilozi u opusu Šime Pilića* (str. 497-504) analizira radove dr. Pilića koji se bave različitim povijesnim temama. Na kraju priloga autor donosi popis analiziranih radova profesora Pilića s povijesnom tematikom.

U prilogu *Pravo, pravda i tranzicijska (ne) pravda* (str. 505-526) Zoran Pokrovac obrazlaže stav prema kojem se tranzicija počela pretvarati, ne u povratak, ne u prijelaz, već u razaranje, rušenje, razbijanje. dakle

destrukciju starih institucija ili njihovo slabljenje, podcjenjivanje, marginaliziranje. Zaključuje kako se s gledišta mnogobrojnih građana, tranzicija može pokazati kao ništa manja nepravda u usporedbi s nepravdom koju je trebalo ispraviti.

U prilogu *Uloga političkih stranaka u formuliranju javnih politika: slučaj GUP-a Splita* (str. 527-567) Zoran Radman na slučaju urbanističke politike u gradu Splitu pokušava ustanoviti koliko stranke ili pojedina organizacijska stranačka lica utječu na formuliranje te politike. Nakon teorijskog pojašnjenja o ulozi stranaka i stranačkih politika u kreiranju javnih politika, u drugom dijelu priloga autor predstavlja formuliranje urbanističke politike grada Splita, utjecaj stranaka i stranačkih lica na oblikovanje te politike te zaključuje da je zbog nejasnih i neriješenih problema u oblikovanju javnih politika grad Split postao slučaj.

Drago Roksandić u prilogu *Hrvatski saborski zastupnici 1848. godine: Elita u stvaranju?* (str. 569-581) govori o izabranim zastupnicima u hrvatskom saboru 1848. godine (A. Čepulić, I. Kukuljević, D. Kušlan, D. Lončarević, M. Lovrić, I. Mažuranić, Lj. Vukotinić, I. Zidarić) čija je zadaća bila štiti hrvatske interese u Habsburškoj Monarhiji. Njihova je zadaća bila tim veća što je realizacija ciljeva hrvatske elite ovisila o održanju Habsburške Monarhije, koja je u proljeće 1848. vodila rat protiv pokreta za talijansko nacionalno oslobođenje i ujedinjenje, a predstojao je i rat protiv pokreta za mađarsko državno osamostaljenje. Autor zaključuje kako je hrvatska narodnjačka politika nastojala biti otvorena prema dinastiji, uvjerena da je upravo Habsburška Monarhija najbolje jamstvo za hrvatsku budućnost. No, zastupnički

sastav reflektirao je kontradiktorne interese u hrvatskom društvu, što je onemogućilo pretvaranje zastupničkog tijela u moguću buduću političku elitu.

Svi prilozi u Zborniku svojim temama dotiču brojna područja kojima se bavio prof. dr. sc. Šime Pilić, ili komuniciraju s njegovom osobnošću. Tako se i ovim Zbornikom naglašava kako je, između ostalog, svojim znanstvenim, nastavnim i stručnim radom, on ne samo ostavio trag nego i zadužio svoj rodni drniški kraj, Sveučilište u Splitu te hrvatsku sociološku, politološku i ekonomsku misao. Stoga je dostojno i pravedno da su mu se kolege, prijatelji te poštovatelji njegova lika i djela odužili prigodnim zbornikom.

Doris Žuro